

Mihailo Kandić

SOFIJA DI GAROFANI, tapiserije i skice za tapiseriju

Galerija Mostovi Balkana, februar 2006.

Pre petnaestak godina, u izlozima Francuske čitaonice u Beogradu osvanule su neobično zapažljive tapiserije. Ne toliko po svojoj formi. Bile su one isto toliko klasične kao svaka druga tapiserija tih vremena, čak i po dimenzijama "galerijske", nisu se dakle ni po čemu spoljnjem izdvajale, ali su, kao celina, ipak bile nešto posebno. Nešto drugo. Pogotovo u našim prostorima, srpskim, gde je tapiserija bila predikativna na vekovnoj tradiciji tkanja.

Nekoliko godina kasnije, u Hercegovom, sreli smo se sa autorkom beogradske tapiserije, Sofijom Di Garofani, seli uz obalu mora, popili kafu, popričali. Tada smo saznali da je autor-ka naše gore list, s devojačkim prezimenom Ćuk, a s dugogodišnjim stažom u Parizu. Da ima sinove koji su tih godina, sredinom devedesetih, boravili u Kragujevcu, verovatno kod rođaka, tako da je to bila prilika da gospođu Di Garofani pozovemo u Kragujevac i kao gošću i kao umetnicu. Da otvori izložbu.

I, evo izložbe. Ne onakve, ni slične onoj u Francuskoj čitaonici, već izložbe koja posle dužeg vremena podseća kragujevačku likovnu scenu, prepunu inače tradicionalnog i elektron-

skog rada i radova, mnoštvom autora i dela koji je sve više zamagljuje kao nezanimljivu i neatraktivnu, kao pozornicu manje-više istih dešavanja i događanja, da postoji i tapiserija. Jedna disciplina kojom se svojevremeno, krajem sedamdesetih, proslavila Kragujevčanka Rajna Bogdanović, nadmoćno pobeđujući na godišnjim izložbama tada najboljih kragujevačkih likovnih umetnika.

No, to je bila klasična tapiserija. Tapiserija gospođe Di Garofani je sve drugo samo ne uobičajena. Doduše, i ona je uglavnom tkana, ali je u ovoj tapiseriji i toliko aplikacija netapiserijskog materijala da je sasvim u duhu postmodernističkog miks medija. Onih dela koja su kreirana transgresiranjem osnovne likovne discipline još nekim poznatim rešenjima, ili uvođenjem inovacija. U Kragujevcu, gde se zabravilo da tapiserija postoji, tapiserija gospođe Di Garofani otvara nove vidike, razmagljuje uštogljeno usmeravanje na pomenutu likovnu praksu koja posmatrača sve više čini ravnodušnim. U kontaktu sa ovom tapiserijom, čiji sami nazivi nas već odvede u emocionalne uzlete – "Kosmet – Vartolomejska noć", s neposrednom asocijacijom na nedavne, martovske srpske nesreće na Kosmetu, ili "Srpska Gernika – omaž Pिकासu", obnavlja se onaj potisnuti duh predaka i predanja po kome su Srbi, jer reč je o srpskim temama, bili poznati i prepoznatljivi u vremenima buđenja nacionalne svesti.